En toch moet om het terrein waarop dit gebod heerscht, met vasten blik te kunnen overzien, nog een opmerking van gewicht aan het gezegde toegevoegd. Een iegelijk stelt prijs op een *goeden naam*, staat op wat hij *zijn eere* noemt, en schrikt zoo hij hoort, dat er een *min goed gerucht* van hem uitgaat. Nu scheelt de beteekenis van iemands naam en zijn eere naar de beteekenis van zijn persoon. Er zijn enkele personen, wier naam door heel de wereld uitgaat; er zijn er die een Europeeschen naam wisten te verwerven; anderen zagen hun naam uitgaan tot de grenzen van hun eigen vaderland; er zijn stadsberoemdheden en dorpsberoemdheden; maar er zijn er ook velen wier naam schuilen blijft in den zeer engen kring van hun familie, hun bekenden en hun gezin. Het verschil in afmeting tusschen naam en naam is dus onder menschen ongelooflijk groot. Soms omvat deze naam de wereld, en een andermaal komt ge iemands naam niet dan met moeite in zijn eigen dorp op het spoor. Maar, hoe die naam zich ook beurtelings moge uitzetten of inkrimpen, toch gevoelt een ieder dat hem in zijn kring, zij die nu groot of klein, aan een goeden naam, aan een naam met eere, o, zooveel gelegen is. Er vormt zich altoos om ons heen zekere publieke opinie omtrent onzen persoon, die voor onzen vrede, voor ons verkeer onder menschen, en voor onze toekomst van de grootste beteekenis is. Immers niet zooals we zijn, maar zooals we leven in de algemeene voorstelling, zóó bestaan we metterdaad voor onze medemenschen; naar dien maatstaf wordt met ons aangerekend; op dien prijs worden we geschat.

Zoo is dus deze publieke opinie omtrent ons een onzichtbare afteekening van onzen persoon in het bewustzijn van onze medemenschen; de band die onzen persoon aan de wereld van hun gedachten verbindt; en daardoor een der machtigste factoren waardoor ons levenslot beheerscht wordt. Persoonlijk staan we meestal slechts met een kleinen kring in nauwere gemeenschap; van aangezicht tot aangezicht kent slechts een kleine groep menschen ons; en nog minder in aantal zijn ze, die ons genoeg van nabij kennen, om werkelijk over ons te kunnen oordeelen. Maar veel breeder is de kring van personen, in wier wereld van gedachten we toch bestaan en voorkomen, en in wier bewustzijn we dus zekere gestalte hebben erlangd. En hierdoor nu vormt zich in algemeenen zin wat men noemt *onze naam* onder menschen. Ons eigen bewustzijn is als een spiegel, waarin wij het beeld van onze medemenschen opvangen, en zelf worden we wederkeerig opgevangen in den spiegel van het bewustzijn onzer medemenschen. Dit maakt dat men over ons spreekt, dat men zich een opinie over ons vormt, en zoo dikwijls iets in ons de aandacht trekt, een oordeel over ons velt. Door het uitspreken nu van die opinie en van al zulk oordeel, vormt zich dan van lieverlee zekere vaststaande voorstelling over onzen persoon, en het is alzoo dat onze naam onder de menschen tot zekere vastheid komt.

Daar nu van dezen goeden of slechten naam zoo naamloos veel voor ons afhangt, blijkt genoegzaam op wat bedenkelijke wijze onze medemenschen ons in hun macht hebben. Beoordeelen ze ons gunstig, hebben ze met ons op, en schenken ze ons alzoo een *goeden* naam, dan verrijken ze ons met wat naar luid van de Schrift beter is dan olie. Maar ook, zijn ze ons ongunstig, hebben ze iets op ons tegen, en geven ze ons alzoo een *slechten* naam, dan breken ze daardoor ons geluk. Hierin nu zou niets steken, zoo de vierschaar van deze publieke opinie zuiverlijk en naar de waarheid in het binnenste oordeelde. Maar natuurlijk dat *kan* ze niet. Ze moet wel op den schijn afgaan, haar oordeel moet wel rusten op een ontvangen indruk; harten en nieren proeven kan ze niet. Doch niet alleen, dat ze niet bij machte is, om een rechtvaardig oordeel te vellen, en daardoor in zoo menig geval veel te gunstig, en in menig ander geval veel te ongunstig oordeelt, maar ook wordt ze niet zelden op een dwaalspoor geleid door opzettelijken toeleg. Die opzettelijke toeleg kan uitgaan van een concurrent, van een tegenstander, van een persoonlijken vijand, die zich op ons wreken wil, of er belang bij heeft, om ons te drukken. Maar hij kan ook uitgaan van uzelven, als ge met opzet het éene doet en het andere laat, om aan uw medeburgers een gunstigen indruk van uzelven te geven, of een ongunstigen indruk geven zou te bedekken. Of eindelijk kunnen er in de publieke opinie zelve drijfveeren werken, die tegen uw streven en bedoelen ingaan, en daarom zich vijandig tegenover u stellen. Voegt ge hier nu bij al hetgeen ook zonder opzettelijken toeleg, door misverstand, bij vergissing, bij ongeluk den schijn tegen u kan doen rijzen, en alzoo uw beeld in ongunstig daglicht plaatst, dan beseft ge wat ontzettende macht uw medemenschen door die publieke opinie, d. i. door den goeden of slechten naam dien ze u geven, over u uitoefenen, en hoe ge in de meeste gevallen eigenlijk machteloos aan hun wilkeur zijt overgeleverd.

Er is ons, door dien naam, door die opinie *over* elkander, zulk een doodelijk wapen *tegen* elkaander in handen gegeven, dat de aanranding van iemands naam wel tot een der ergste zonden moet gestempeld worden. En wijl nu de Heere wist wat kwaad met name deze zonde onder menschen brouwen zou, wat gif ze zou mengen, wat tranen ze zou doen schreien, en wat zedelijke verwoesting ze zou aanrichten, daarom heeft Hij aan het gebod: Gij zult niet dooden, niet echtbreken, en niet stelen, ook nog dit vierde: „Gij zult geen valsch getuigenis geven tegen uw naaste" toegevoegd, omdat eerst als ook *onze naam* beschermd is, ons leven onder menschen veilig staat.

Ook in dit gebod spreekt goddelijke barmhartigheid.

KUYPER.

„Doch zij deden naar hunne eerste wijze."

Doch zij hoorden niet, maar zij deden naar hunne eerste wijze. 2 Kon. 17: 40.

»Zal ook een moorman zijn huid veranderen?" vraagt de Heere. Wij zouden zeggen: Kan een neger ooit blank worden als een Europeaan? En om dezelfde gedachte nogmaals aan te dringen, voegt de Heere er bij: »Of zal een luipaard ooit zijn vlekken verliezen?"

Twee snijdende vragen, die natuurlijk niet op den neger en den luipaard, maar op den mensch in zijn stand voor zijn God doelen; want er volgt op: Als dat kon, als de neger blank en de luipaard zonder vlekken kon worden, »zoo zoudt gij het goede kunnen doen, die geleerd zijt kwaad te doen."

En deze onmacht, om onze natuur om te zetten, was zelfs onder de Heidenen, die God niet kennen, reeds zoo diep gevoeld, dat men te Rome een dichter hoorde zingen: »Al jaagt ge de kwade neiging van uw natuur met een hooivork uw hart uit, toch sluipt ze altoos weer naar binnen."

En nu is dit onder het genadeverbond zeer zeker anders.

Wat *niet* de mensch vermocht, vermag *de Heere*; en door zijn wondere wedergeboorte, gevolgd door de afsnijding der zonde in het sterven, brengt hij het metterdaad te weeg, dat eens, na den oordeelsdag, een geheele schare van verkorenen die niemand tellen kan, *zoo zelt als sneeuw* voor den Troon zal schitteren, daar ze toch vroeger één voor één zwarter dan de moorman in hun ziel waren; of ook dat ze *zonder één vlek of rimpel* voor Gods aangezicht zullen verschijnen, daar ze toch vroeger een hart hadden, als een luipaard zoo gevlekt.

En al is dit nu nog niet zoo in de volle uitwerking, toch is het reeds waar in de kiem en in den wortel. „Wie uit God geboren is, roept de apostel Johannes triomfeerend uit, zondigt niet, en hij *kan* niet zondigen, want het zaad van God blijft in hem."

Juist dus wat bij Jeremia betuigd wordt, dat de mensch *niet* kan: »Goed doen hoewel hij kwaad geleerd is", dat brengt God in den mensch door zijn genade tot stand.

Er zijn er die licht opvingen van boven, en dat licht schijnen laten, en om wier wille verheerlijkt wordt hun Vader die in de hemelen is.

— —

En toch, ook al belijdt Gods kind dit volmondig en met een Amen der dankzegging, toch blijft er ook bij die heerlijke belijdenis altijd iets over dat hem beklemt.

De zucht, om geheel heilig, heilig ook in de uitwerking, reeds hier op aarde te wezen, komt zoo vanzelf in zijn hart op.

O, Wat zou dat heerlijk wezen, als een verlost zondaar, met de eerste geloofsritseling, niet alleen uit de toerekening van zijn schuld, maar ook uit alle gemeenschap, aanraking en besmetting van de zonde uit was.

Neen, het is haast niet in te denken, maar stel het u toch eens voor, wat hemelsche weelde dat zijn zou, als geen de minste lust of neiging tot zonde ooit ons meer bekroop, als elken morgen, en elken avond niet anders dan de reinste lust en liefde, om God te dienen, onze ziel verteerde, en als het volkomenste evenwicht onafgebroken één heilige harmonie in ons in- en uitwendig leven bewaarde.

Dat zou de hemel op aarde wezen, niet waar?

Daarmee zou u hier reeds de rijke vervulling zijn in den schoot geworpen van al wat ge eeuwiglijk voor uw ziel van uw God wacht.

Te veel, te groot, te rijk ware zulke weelde voor uw leven op deze bezoedelde aarde. Maar daarom toch een heerlijke gedachte, waarnaar ons hart soms in verterend heimwee uitgaat.

Maar laat ons nuchteren zijn.

Zoo is het niet. Zoo *kan* het nog niet wezen. Zoo heeft God het hier op aarde voor zijn kinderen nog niet *gewild*.

De wereld blijft nog verlokken. Ons eigen vleesch blijft ons nog bekoren. Satan gaat nog voort ons zijn strikken te spannen. De inwonende zonde druppelt nog telkens gif in ons levensbloed.

Vandaar ons worstelen, vandaar ons strijden, en alleen wie in dien strijd volhardt tot den einde toe, wordt eens gekroond als overwinnaar.

— —

Maar nu is er iets, dat bij deze nawerking der zonde zeer sterk in het oog valt, en dat is, dat Gods kinderen, ook als ze na hun toebrenging weer struikelen, dat altoos *»doen op de eerste wijze"*, gelijk het in het woord uit Koningen heet, dat we hierboven schreven *„Zij deden weer naar hunne eerste wijze."*

Dit wil dan zeggen, dat een kind van God, ook na zijn bekeering, niet slechts in het algemeen neigingen tot zonde in zich voelt opwellen, maar dat het altoos zijn persoonlijke zonden zijn die terugkeeren.

Wie vroeger in zonde van hoogmoed viel, valt weer in zonde van hoovaardij. Wie eertijds onder zijn zelfzucht bezweek, valt weer in de strikken van zijn egoïsme. Wie leed aan zonde van zinlijkheid en ijdelheid, laat zich weer bekoren door wat voor oogen is. Wie een geldwolf was, valt weer in de afgoderij van Mammon. Wie met heerschzucht tobde, wordt weer overmand door diezelfde zonde. Kortom, het blijft altoos de oude booze kennis die terugkeert. Zonde van dezelfde soort. Een zelfde kant van het hart die bloot altoos weer zondigen naar dezelfde wijze.

En dat juist werkt zoo ontmoedigend, en stoort voor zoo menig kind van God de verzekering van zijn heilstaat.

Zie, hij is nu tot God bekeerd. En immers in die ure der bekeering heeft hij Satan en de wereld afgezworen, maar om den Heere zijn God te dienen, en Hem lief te hebben met zijn geheele hart. En toen hij de zonde afzwoer, heeft hij niet maar zekere zonde in het algemeen afgezworen, maar daarbij vooral en met name gedacht aan de zonde die hem dusver het meest in zijn conscientie had aangeklaagd.

Wie ook ooit weer in zijn hart werd toegelaten, *die* booze vijand zijner ziel zou nooit weer gastvrijheid erlangen.

En nu, een korten tijd liet die zonde ook af en het scheen of haar bekoring had opgehouden.

Maar... en dat ontmoedigt dan zoo..., ten leste is diezelfde oude booze zonde toch weer komen aankloppen, en het hart van Gods kind heeft, zoo al niet ingewilligd, dan toch gevoeld, dat het aan die zonde nog banden had.

— —

En toch, als we dieper in het wezen der zaak doordringen, moet dat u niet ontmoedigen, maar eer uw moed verwakkeren om te dapperder en te volhardender te strijden.

Wat toch is de toestand?

Zonde, zonder naam, zonder eigen karakter, zonder stempel van een eigen soort, bestaat er eenvoudig niet onder de menschen. Evenmin als ge kunt zeggen, dat is een boom, zonder meer, omdat elke boom een eik, een beuk, een peppel, wilg of wat niet al is, zoo ook kunt ge niet zeggen: Dit is nu *de zonde*, om de eenvoudige reden, dat alle zonde steeds óf zonde van hoogmoed, óf van zinlijkheid, óf van egoïsme enz. is.

Het *kan* dus niet anders, of ook in u *moet* de zonde wel een bepaalde gestalte, een bepaalden vorm aannemen. Zonde van een bepaalde soort, een eigen strekking, een eigenaardige tint en kleur zijn.

En dit nu gaat niet bij geval, maar hangt samen met uw bloedmenging, met uw geslachtstraditiën, met uw karakter, met uw aanleg, met uw inborst, met uw talenten, met uw opvoeding, met uw omgeving, met uw beroep, met uw lief en leed, dat ge ervaren hebt.

In de wedergeboorte vernietigt en vernietigt God de Heere niet, wat Hij in uw schepping in u verordineerd had; maar Hij *herschept* het ingezonkene, en brengt al wat naar uw voorverordineering bij u hoort, in u terug.

Al het eigenaardige van uw persoonlijkheid *behoudt* God dus in uw wedergeboorte.

Gij moet niet maar *een* kind Gods worden, maar een *bepaald* kind Gods. Een kind Gods van een eigen soort, met een eigen stempel; *anders* dan elk ander kind Gods.

Gelijk er aan een boom geen twee bladen volkomen gelijk zijn, zoo vindt ge ook in geen gezin twee kinderen die precies eender zijn. Er is altoos verschil, onderscheid, schakeering. De een is anders dan de andere.

En zelfs in den minst scherp geteekende, is altoos iets persoonlijks.

Welnu, zoo zal het dan ook zijn in het Vaderhuis, daarboven, als God eens al zijn kinderen thuis heeft. Want ook dan ontvangt een kind Gods een witten keursteen, en op dien keursteen een nieuwen naam, dien niemand kent, dan die hem ontvangt. Wat zeggen wil, dat er in ieder kind Gods een eigen mysterie zal overblijven, waardoor hij van alle andere kinderen Gods verschilt, om alzoo op een eigen wijze niet als één uit velen, maar met een eigen stem en op een eigen toon eeuwiglijk zijn God te kunnen verheerlijken.

— —

Maar hiermee verandert dan ook de indruk, dien het terugkeeren van de oude verleiding, het weer lokken van dezelfde zonde, op uw innerlijk leven moet teweegbrengen.

Gij hadt in uw bekeering uw persoon prijs gegeven, om zonder meer *een* kind van God te worden. En nu komt uw God u zeggen en toonen, dat Hij hoogere gedachten over u heeft. Dat Hij uw persoon *niet* prijs gaf, maar in uw bekeering staande hield, en dat het heilig doel van zijn genade is, om juist u, met uw eigen karakter, mits geheiligd, met uw eigen persoonlijkheid, maar dan gewijd, met uw eigenaardige neiging, maar dan volkomen geloutert, Hem tot prijs, eens in zijn hemel te doen ingaan.

Juist in die droeve, bittere ervaring, dat de oude zielsvijand terugkeert, ontdekt God de Heere u dan aan u zelf.

Zóó en niet anders is de vorm, dien bij u de zonde aannam, en altoos weer zal aannemen, omdat zóó en niet anders de eigenaardige structuur van uw persoon is, en ge hierdoor aan uw zonde altoos die bepaalde kleur geeft.

Maar dan verlevendigt dit ook juist den moed, in stee van u te ontmoedigen.

Dit toch weet ge wel, dat in ieders natuur en persoon juist die wapenen schuilen, die tegen zijn natuurlijken vijand het meest doeltreffend zijn.

Reeds in de dierenwereld ziet ge, hoe God aan elk dier juist de wapenen gaf, die tegen zijn vijand het doeltreffendst zijn.

En zoo is het ook hier.

Tegen een onbekenden vijand is het moeilijk strijden, maar tegen uw ouden vijand, dien gij van der jeugd af kent, is de strijd u niet vreemd. Gij kent dien vijand. Gij kent zijn tagen en verlokkingen. Gij weet tijd en plaats en gelegenheid, waarin hij u overwon. Gij kunt hem daarom zooveel lichter ontwijken, en voor u bij den strijd den voordeeligsten stand nemen. Gij kunt tegen hem waken. Ge kunt uw God tegen hem bidden. En na gebeden te hebben kunt ge tegen hem strijden.

Tegen hem strijden met bitterheid, om de wonde die hij u sloeg. Met wraakzucht in het hart, om hem zijn vroeger geweld te vergelden. Met heilige eerzucht, om nu, nu er een andere kracht in u werkt, niet weer onder te liggen.

Want vergeet niet, is het waar dat uw zonde altoos weer op de oude persoonlijke wijze zal werken, ook uw God werkt met zijn genade op het eigenaardige van uw karakter en uw persoon in. Ge ontvangt dus niet maar genade, maar een bepaalde soort van genade. En ook die genade vergist zich niet, maar is op uw persoon berekend.

En daarom, verlies u niet in ijdele klacht, en zweef niet over de oppervlakte van uw leven; maar zie het helder in, dat uw zonden altoos, tot uw dood toe, uw bepaalde zonden blijven zullen. En in stee van ontmoedigd te worden, zult ge *dubbelen moed* grijpen, en het zal uw lust en uw vreugde worden, in 's Heeren kracht, juist die bepaalde zonden te weerstaan.

KUYPER.

Amsterdam, 14 April 1893.

Mr. Guyot.

De heer Mr. Guyot zond ons een afdruk toe van het *Groningsch* Gemeenteblad, waarin o. m. op bl. 247 staat afgedrukt, wat hij in den Groningschen gemeenteraad sprak, naar aanleiding van de quaestie over de toelating in het Gasthuis.

Die conventualen moesten volgens de stichtingsoorkonde zijn van „de Gereformeerde religie", en nu stelden Burg. en Weth. voor, hieronder te verstaan, »de leden der Nederlandsche Hervormde kerk".

Blijkens het door hem zelf gecorrigeerde verslag, zei nu Mr. Guyot hiervan o.a. het volgende:

Spr. komt op tegen de zienswijze dat: »behoorende tot de Gereformeerde religie", wil zeggen: »behoorende tot de Nederlandsche Hervormde kerk". Men zegt: zij die oudtijds behoorden tot de »Gereformeerde religie", dat waren zij die tot de toenmalige Staatskerk behoorden. Aan die kerk is opgevolgd de Nederl. Hervormde kerk. Alzoo slechts leden dier kerk kunnen in bedoelde gasthuizen geplaatst worden.

Maar nu vindt men niet in één, maar in talrijke resolutiën, zoowel vóór als na de revocatie van het Edict van Nantes, dat iemand wegens de gereformeerde religie uit Frankrijk gevlucht, zich om die religie vrijelijk te kunnen exerceeren, hier neergezet heeft en hem het burgerrecht of andere gunsten door de stad verleend worden. Deze personen sloten zich niet bij de staatskerk maar bij de Fransche kerk aan, die kort na de revocatie een zelfstandig bestaan kreeg, eigen predikanten, eigen kerkeraad, eigen armenzorg had.

Naast de Staatskerk bestond dus nog een andere kerk wier leden ook behoorden tot de »Gereformeerde religie". Niet uitsluitend de leden der Staatskerk behoorden alzoo tot die religie. Minstens ook zij die tot de Fransche kerk behoorden.

Spr. gelooft daarom dat aan de uitdrukking »behoorende tot de Gereformeerde religie" — er staat »Gereformeerde religie", niet Gereformeerde kerk — eene ruimere beteekenis moet worden gehecht, dat daaronder moet worden verstaan »personen van de protestantsche geloofsbelijdenis", waaronder even als oudtijds onder het woord Gereformeerden niet begrepen waren en zijn Mennonieten, Doopsgezinden, Katholieken en Israëlieten. Met het oog op de omstandigheid, dat naast de staatskerk een andere kerk bestond, wier leden ook behoorden tot de »Gereformeerde religie", gaat het niet aan te zeggen, zooals in het advies van burg. en weth. wordt gezegd, dat »behoorende tot de Gereformeerde religie" wil zeggen: behoorende tot de Nederl. Herv. kerk."

Hieruit blijkt alzoo, dat deze rechtsgeleerde, tevens rechter te Groningen, metterdaad in de zonderlinge dwaling verkeerde, en nog verkeert, dat de Waalsche kerk, omdat zij een eigen kerkeraad heeft, *niet* behoort tot de Nederlandsche Hervormde kerk, en oudtijds *niet* behoorde tot de Staatskerk.

Hoe ongerijmd dit nu is, vereischt geen betoog. Een kenner der historie en van ons huidig kerkrecht *weet*, dat de Waalsche kerken, hoezeer in taal verschillend, wel terdege behoorden tot de Staatskerk, en nu nog behooren tot de Nederlandsche Hervormde kerk.

Ds. Perk, Waalsch predikant, is zelfs voorzitter der Synode van deze kerk.

Even ongerijmd is het, dat Mr. Guyot het ook nu nog blijft voorstellen, alsof „Gereformeerde religie" ooit kon doelen op allen die van *Protestantsche* geloofsbelijdenis zijn. Of zijn de Lutherschen dan geen Protestanten? En acht Mr. Guyot dan heusch dat ook de Lutherschen van de Gereformeerde religie zijn?

Toch schijnt Mr. Guyot, zelfs na onze critiek, zijn historische en statistische fouten nog niet in te zien.

Althans hij zond ons het officieele verslag toe met een briefje op zoo hoogen toon, als ware hij de beleedigde onschuld.

Nu, we zullen hem van dit nummer van ons blad ook een exemplaar toezenden.

Hij kan nu niets meer tot zijn verdediging aanvoeren. Hij zit zoo vast als een muur.

Zijn eigen verklaring hebben we nu afgedrukt, niet een courantenverslag, en in dat officieele verslag staat zijn dubbele blunder.

Onze conclusie *blijft* derhalve, en vrage als nog, wat te oordeelen van onze rechtszekerheid, als zelfs een rechter alzoo over kerkelijke zaken oordeelt?

En of Mr. Guyot nu den zedelijken moed zal hebben, om te erkennen, dat hij ongelijk had?

We zullen het afwachten.

Slechts dit éene blijkt intusschen, dat hij namelijk, zoo dit verslag woordelijk is, althans niet, gelijk de *N. Prov. Gron.* hem zeggen deed, ook nu nog van een Staatskerk had gerept.

Dit nemen we dus terug.

Vertrek van Ds. Beuker.

Tot ons leedwezen zagen we, dat Ds. Beuker een beroep naar de Gereformeerde kerken in Amerika heeft aangenomen.

Want wel misgunnen we aan onze zusterkerken in Amerika zulk een aanwinste niet, maar een man van zijn invloed en positie kan toch ook hier te lande zoo moeilijk worden gemist.

Dat Ds. Beuker nu en dan zeer scherp tegen de *Heraut* kon zijn, belet ons niet dit uit te spreken.

Onder het lezen van die critiek gevoelde een ieder toch, dat er noch Rechthaberei noch hoogheid noch persoonlijke naijver achter school, maar dat Ds. Beuker sprak gelijk hij deed, omdat hij de dingen zóó en niet anders zag.

Die critiek wondde daarom niet en verwijderde niet, maar bracht ten leste over en weder tot gerijpte overtuiging.

Gaat nu zulk een man van ons, dan wordt althans aanvankelijk het evenwicht wel wat verbroken. Er staat een dueldalf minder, waaraan het scheepke der kerk gemeerd kon worden. En ook het broederhart lijdt gemis.

Waar dan nog bij komt, dat de *Vrije kerk* haar redacteur verliest, en daarmee het aantrekkelijke van het altoos goed gestelde *Een en ander*.

Toch hebben we Ds. Beukers besluit te eerbiedigen, dat geheel door familieoverwegingen gemotiveerd schijnt.

Reeds veel dat hem na aan het hart lag, was hem naar Amerika voorgegaan.

Thans volgt hij zelf.

En nu dit eenmaal zoo is, durven we de hope koesteren, dat hij nog een middel in Gods hand moge zijn, om de eere van het Calvinisme op kerkelijk, theologisch en kerkrechtelijk gebied in Amerika te doen rijzen.

Verantwoording.

Zonderling genoeg is in den *Gymnasialen Boekhandel* te Zetten een *Verantwoording* verschenen, niet over de directie van het Gymnasium, maar over de leiding door Ds. Van Lingen gegeven aan de afscheuring, die hier en daar van onze Gereformeerde kerken, uit de actie van 1834, plaats greep.

Geheel zwijgen over dit vlugschrift willen we niet. Toch mag er ook niet te veel van gezegd.

Immers, meest aan Ds. Van Lingen toegerekend worden, al wat hij in deze bladzijden drukken liet, en werd hem daarbij de eisch aangelegd van den theoloog, den man van historie, en den paedagoog, dan zou het oordeel zóó onverbiddelijk hard en derwijs in zedelijken zin vernietigend moeten zijn, dat wij ons wel wachten zullen, zulk een conclusie ten laste van een man, die steeds onze sympathie had, op te maken.

Ons komt het dan ook voor, dat we in dit geschrift met een dwang voorstelling van dweepzucht te doen hebben; en dweepzucht, de historie leert het, maakt blind, en heeft ten gevolge, dat men zijn eigen doen en het doen van ande en in een geheel valsch beeld der verhouding voor zich krijgt.

In zulk een geval nu *wacht* men.

Men wacht al, tot deze overprikkelde toestand weer voor kalmer, nuchterder zin heeft plaats gemaakt. Wat u anders wonden en beleedigen kon, deert u niet. En als straks de blinddoek van de oogen valt, dankt uw weer tot zich zelf gekomen broeder u, dat ge u zoo broederlijk jegens hem gedroegt.

Slechts door een drietal voorbeelden willen we deze onze houding motiveeren.

Onder de tien dusgenaamde gronden van scheuring, luidt punt twee aldus: *„Wij mogen ons evenmin als voor onze personen, voor onze kerk schuldig maken aan verloochening van den naam van onzen dierbaren Heiland"*.

Hiermede is bedoeld, dat in de weglating van het woord „Christelijke" vóór „Gereformeerde kerk" een *verloochening* zou liggen van den naam „van onzen dierbaren Heiland."

Nu weet Ds. Van Lingen, dat de kerken onzer vaderen zich nooit anders dan „Gereformeerde kerken" genoemd hebben zonder meer. Hij weet ook dat deze bijvoeging van „Christelijke" in de beste jaren van de actie van 1834 nooit de officieele naam der kerken was. En hij weet evenzeer uit het keurig betoog van Ds. Sikkel, dat de naam „Christelijke" vóór Gereformeerd in vroeger eeuwen van zeer verdachte herkomst was. Meer nog, hij weet als man van talen, dat de naam van onzen Heere en Heiland in het woord *kerk* zelf reeds inzit.

Dat hij nu desniettemin de weglating van dit woord qualificeert als »verloochening van den naam van onzen dierbaren Heiland", zou in gewonen toestand niet anders dan een verachtelijke poging zijn, om door een op effect berekende en bedrieglijke verklaring enkele onkundigen te vangen. Vooral dat woord *dierbaar* zou de maat doen overloopen.

Is er dan een andere uitweg, dan hier te denken aan die zelfverblinding, die door fanatisme over het oogvlies trekt?

Ten tweede zegt hij: „Hoe hoog wij ook wetenschap stellen en prediking der objectieve verlossing noodig achten, zonder de subjectieve, de bevindelijke waarheid, achten wij die zonder nut voor de eeuwigheid. Wij mogen het volk niet van *haar* (sic) zielevoedsel beroven laten."

Reeds dit *haar* na *volk* is meer dan een verschrijving, en toont wat gemis aan meesterschap over eigen gedachten intrad.

Maar duidelijker komt dit nog in den inhoud dezer woorden uit.

De objectieve verlossing is natuurlijk hetgeen Christus *buiten ons* als Middelaar, ons ten behoeve, volbracht; de subjectieve verlossing is wat de Heilige Geest in ons werkt, om ons het verworven heil toe te passen.

Dat er nu onder ons ook maar één man zou zijn opgestaan, die wel Golgotha, maar niet de noodzakelijkheid van *geloof* en *bekeering* predikte, is zelfs door Ds. Van Lingen nooit beweerd.

Om toch iets te zeggen, stelt hij dan ook tegenover de objectieve *verlossing* niet de subjectieve *verlossing*, maar de subjectieve *waarheid*, en die subjectieve waarheid noemt hij de *bevindelijke*. Een verwarring van begrippen, die met alle logica spot.

Doch erger nog wordt dit, als hij in het slot, die *bevindelijke waarheid* het waarachtig *zielevoedsel* der gemeente noemt.

Het spreekt toch wel vanzelf, dat alle voedsel steeds beginnen moet met *buiten* ons te liggen, en dat het subjectieve bestaat in het *eten* van dit voedsel.

Onze vaderen noemden dan ook het *geloof* de hand of den mond der ziel, waarmee wij het voedsel tot ons nemen. En dat voedsel noemden ze steeds *Gods Woord*, als zijnde de weide, waarin de Dienaren de schapen van Gods kudde welden moeten.

Neen, de man die zoo spreekt, is onze kundige broeder Van Lingen niet. Het is een fanatistische neiging, die zich van hem heeft meester gemaakt.

Dit blijkt ook uit het derde punt, als hij zegt: *„Wij mogen ons niet in het gevaar brengen, te buigen voor kerkelijke leidslieden, die niet als eersten eisch voor de Dienaren des Woords stellen een levend geloof, en een bijzondere roeping tot het werk, om eerst wetenschap en gaven in de tweede plaats als bewijzen onzer roeping te vragen."*

Ook hier verraadt reeds de stijl de stemming van geest. Wat toch is het, te zeggen: „om *eerst* wetenschap en gaven in de